

ΦΑΟΥΣΤ

Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀριστομένους Προβελεγίου γενομένη μετάφρασις τοῦ ΦΑΟΥΣΤ, τῆς ὁποίας ἔξ ἤδη τεύχη ἐξεδόθησαν, εἰς δύο ἀνάγκας, ὡς εἰπεῖν, ἀμφοτέρως λίαν αἰσθητὰς παρὰ τῷ ἑλληνικῷ κοινῷ, συνεισφέρει πλούσιον τὸν ὄβολόν αὐτῆς : Πρῶτον εἰς τὴν ἀνάγκην καλλιτεχνικῶν βιβλίων, ἅτινα ἐν τῇ παντελεῖ παρ' ἡμῖν στερῇσαι μουσείων καὶ πινακοθηκῶν καὶ τῇ σπᾶναι τῶν ὡραίων ἐκείνων τῆς τυπογραφικῆς τέχνης κατασκευασμάτων, δύνανται μέχρι τινὸς νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἐξεγερτήρια τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, καὶ νὰ διαμορφώσωσιν ὅπωςδὴποτε τὴν φιλοκαλίαν ἐν τῇ θεᾷ μιᾷς ὡραίας μεταξὺ τῶν σελίδων περιθέτου εἰκόνας, νὰ ἐλκύσωσι διττὴν πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ βιβλίον ἀγάπην, ὅπερ εἶνε ὁ ἀσφαλέστερος ἀγωγὸς τοῦ ἔρωτος. . . πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν. Κατὰ δεύτερον λόγον ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Προβελεγίου συμβάλλεται εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς γνώσεως τῶν ξένων φιλολογικῶν ἀριστουργημάτων, ἰδίᾳ δὲ ἔργου, ὡς ὁ ΦΑΟΥΣΤ, ὅπερ δὲν εἶνε κτῆμα οὐδ' ὠρισμένης ἐποχῆς, οὐδ' ἔθνους τινός, ἀλλ' ἀνήκει εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας καὶ εἰς τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν ἔποψιν τῆς τυπογραφικῆς φιλοκαλίας ὁ ΦΑΟΥΣΤ, χάρις εἰς τὴν φροντίδα τοῦ κ. Μπέκ, εἶνε ἐν ἐκ τῶν ἀρίστων βιβλίων, ἐκτυπούμενον ἐν Λειψία μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς τελειότητος, διακοσμούμενον ὑπὸ φωτοτυπικῶν εἰκόνων ἐκ συνθέσεως διαπρεποῦς Γερμανοῦ καλλιτέχνου, ἀναφερομένου εἰς τὸ κεῖμενον, στόλισμα εἰς πᾶσαν βιβλιοθήκην, καὶ ἐντρύφημα εἰς πάντα ὀφθαλμόν. Ὑπὸ δὲ τὴν ἔποψιν τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τῆς μεταφράσεως, ὁ ΦΑΟΥΣΤ τοῦ κ. Προβελεγίου εἶνε, νομίζομεν, μία τῶν μᾶλλον ἐπιτυχῶν ἀποπειρῶν, τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν εἰς τὴν γλώσσαν μας, εἰ καὶ εἰς πολλοὺς ἴσως ἢ ἐν λόγῳ ἐπιτυχία δὲν παρίσταται ἐκ πρώτης ὄψεως αἰσθητῇ, ἔνεκα τοῦ τολμηροῦ γλωσσικοῦ ἐνδύματος, δι' οὗ περιέβαλεν ὁ μεταφραστὴς τοὺς στίχους τοῦ πρωτοτύπου. Ὡς πρὸς τὸ πιστὸν καὶ εὐσυνείδητον τῆς μεταφράσεως, εἶνε ἀναμφίβολον, ὅτι μετὰ πάσης προσοχῆς εἰργάσθη ὁ κ. Προβελέγιος, βοηθούμενος ὑπὸ τε τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς γερμανικῆς καὶ ὑπὸ τῆς ποιητικῆς

αὐτοῦ ἰδιοφυίας. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν τῆς μεταφράσεως, ὡς πρὸς τὴν μορφήν διὰ τῆς ὁποίας, καθ' ἡμᾶς, μᾶλλον ἴσως τῆς ἀκριβοῦς ἀποδόσεως τῆς ἐννοίας, δύνανται νὰ προσεγγίσῃ ὁ μεταφραστὴς εἰς τὸ κάλλος τοῦ πρωτοτύπου, ἢ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον; Ἀδιστακτικῶς ἀποκρινόμεθα περὶ τούτου καταφατικῶς, μόνον ὅτι ἡ κατάφρασις ἡμῶν δὲν μᾶς ἀφαίρει, νομίζομεν τὸ δικαίωμα νὰ τηρήσωμεν ἐπιφυλάξεις τινάς, ἀφορώσας εἰς τὸ μέτρον ὅπερ ἐτηρήθη ἐν τῇ ἀναμιᾷ χρήσει λέξεων καὶ τύπων ἐκ τε τῆς λεγομένη γλώσσης τῶν λογίων καὶ τῆς κοινῆς ὁμιλουμένης, μέτρον, ὅπερ ἄλλως τε, ἂν εἶνε δυσχερές, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, ἀπορρέει ἐξ ὀρθοτάτης θεωρίας. Τινές, ἀναγινώσκοντες τὴν διόμορπον, ὡς εἰπεῖν, μετάφρασιν ταύτην, σκανδαλίζονται ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ἐπικρατούσης γλωσσικῆς ἀνωμαλίας· ἀλλὰ μόνον σχολαστικοὶ δύνανται, νομίζομεν, νὰ ἀποδώσωσι τοῦτο εἰς ἀμέλειαν τυχόν ἢ ἄγνοιαν τοῦ μεταφραστοῦ. Ὁ κ. Προβελέγιος εἰς τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιητικὰ δοκίμια ὑπῆρξεν εἰς ἐκ τῶν μᾶλλον καθαριστῶν ἐν τῇ γλώσσῃ· βραδύτερον ὑπέκυψεν εἰς τὴν ὁσημέραι κρατυνομένην παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τῶν γραμμάτων πεποιθήσιν καὶ σχεδὸν ὡς ἄξιωμα μορφωθείσαν ὅτι διὰ τὴν ποίησιν τοῦλάχιστον ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ, ἡ γλώσσα ἦν κοινῶς ὁμιλουμένη εἶνε, καλλιτεχνικῶς, ἐννοεῖται ἀρμοζομένη, τὸ καταλληλότερον ὄργανον. Καὶ τὴν γνώμην ταύτην προσεπάθησε νὰ ἐφαρμόσῃ ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ ΦΑΟΥΣΤ. Ὑγιὴς ἡ ἀρχὴ καὶ γενναία ἡ ἀπόπειρα, παρὰ πάσας τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἡδύνατό τις νὰ ἐπιφέρῃ ὡς πρὸς τὸ τηρηθὲν μέτρον ἐν τῇ . . . ὁποίας ὁμῶς δὲν ἐπαρκεῖ ὁ χώρος τοῦ Ἀστίου.